

Komitet Inicjatywny „Bydgoski Marzec’81 – Rzeczpospolita Obywatelska”

przedstawia program obchodów
28. rocznicy „Bydgoskiego Marca 1981 roku”
w dniach od 13 do 26 marca 2009 roku

19 marca 1981 roku

Bydgoszcz stała się miejscem szczególnych wydarzeń, mających charakter powszechnego ruchu ku wolności. Wówczas to, po raz pierwszy, radni Wojewódzkiej Rady Narodowej zbuntowali się przeciwko totalitarnej władzy, którą w pewien sposób reprezentowali. Część z nich, pozostając na sali sesyjnej, by wysłuchać problemów robotników i rolników, dała Polakom sygnał, że „czas wziąć sprawy we własne ręce”. Podczas tej dramatycznej sesji doszło do prowokacji władzy wobec społeczeństwa, wobec NSZZ „Solidarność” i NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych, która to prowokacja spowodowała masowy ogólnopolski protest.

Dzisiaj

postrzegamy to wydarzenie w kategoriach obywatelskiego wystąpienia w obronie samorządności i demokracji, dlatego obchody rocznicowe przebiegają pod hasłem „**Rzeczpospolita Obywatelska**”. Zdarzenia skupione wokół 28. rocznicy, oprócz upamiętniających trudne lata osiemdziesiąte, będą skierowane ku przyszłości.

Program obchodów rocznicowych

Osią obchodów będzie wystawa polskiej prasy niezależnej w latach 1980-1989 pod nazwą „**Wolne Słowo**” w sali MANRU Centrum Kongresowego Opery Nova w Bydgoszczy. W otoczeniu wystawy odbędzie się większość uroczystości, debat i spotkań rocznicowych, przygotowanych pod auspicjami Komitetu przez regionalne instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe.

Wystawa „Wolne Słowo” czynna w dniach 13 – 26 marca 2009

13 marca 2009

- **Otwarcie wystawy „Wolne Słowo” - spotkanie twórców prasy niezależnej w rozmowie „Otchłań wolności”**

16 marca 2009

- **Deбата polityczna „Solidarni w sierpniu – solidarni dziś?”**

18 marca 2009

- **Deбата obywatelska „Czyja władza w samorządzie?”**

19 marca 2009

- **Spotkanie działaczy „Solidarności” z wojewodą i marszałkiem**
- **Spotkanie z profesorem Karolem Modzelewskim – Wielkim Świadkiem Historii**
- **Uroczysty koncert rocznicowy – gala połączona z występem „Piwnicy pod Baranami”, Jacka Wójcickiego i Ewy Lewandowskiej.**

Pod auspicjami Komitetu Inicjatywnego

Wydarzenie:

Wystawa prasy niezależnej w latach 1980-1989 pod nazwą „Wolne Słowo”.

Czas:

13 – 26 marca 2009

Miejsce:

Sala MANRU Centrum Kongresowego Opery Nova

Gospodarz:

Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich Oddział Pomorza i Kujaw

Opis:

Wystawa pokaże pracę redaktorską, wydawniczą, drukarską i kolporterską przy tworzeniu i dystrybucji prasy niezależnej od organów rządowych w latach 1980-1981, a później – w latach 1982-1989 wręcz nielegalnej. Wyeksponowana będzie problematyka poruszana na łamach gazet, ale też specyfika warsztatu, zdeterminowanego ubogimi środkami technicznymi, trudnościami w pozyskaniu papieru, wreszcie koniecznością konspiracji.

Wystawione zostaną:

- wybrane oryginalne egzemplarze gazet: „Robotnik”, „Tygodnik Mazowsze”, „Tygodnik Wojenny” – o zasięgu ogólnokrajowym, gazety z Pomorza i Kujaw: „Toruński Serwis Informacyjny”, „Być Sobą. Bydgoski Podziemny Serwis Informacyjny Solidarność”, „Informator Bydgoski”, „Świadectwo”, „Wolne Związki”, „Żywią i Bronią”, „Protest”, oraz dla porównania „Mała Polska” z Krakowa,
- powiększenia wybranych, szczególnie charakterystycznych fragmentów,
- archiwalne fotografie osób tworzących te gazety,
- winiety wszystkich (maksymalnie możliwych do odtworzenia) tytułów prasy podziemnej,
- odpowiednie w czasie i tematyce gazety oficjalne,
- notatki operacyjne Służby Bezpieczeństwa ze śledztw w sprawie podziemnej prasy.

Wystawa będzie bardzo oryginalnie rozwiązana plastycznie, jej funkcję konstrukcyjną bowiem spełnią rusztowania. Zostanie też zainstalowane stanowisko drukarskie, demonstrujące ręczne techniki druku i powielania podziemnych wydawnictw.

Na zorganizowanych pokazach przedpołudniowych, dla młodzieży licealnej wyświetlane będą filmy dokumentalne o wydawaniu prasy niezależnej „Drukarze” i „Redaktorzy podziemia”.

Adresatami wystawy są młodzi ludzie, którym wystawa ma uzmysłwić wagę i siłę oporu obywatelskiego, wyrażanego w podziemnej prasie, ale też „archaiczność” warsztatu przy jej wydawaniu, w porównaniu z dzisiejszymi możliwościami technicznymi (komputer, Internet).

Okoliczności wystawy mają stanowić **Forum Wolnego Słowa**, do dyspozycji każdej organizacji, która w tych dniach zdecyduje się mówić publicznie o sprawach istotnych dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Publiczność:

młodzież licealna z regionu na zorganizowanych pokazach, goście i uczestnicy debat, uroczystości i spotkań Forum Wolnego Słowa, mieszkańcy Bydgoszczy i regionu.

Pod auspicjami Komitetu Inicjatywnego

Wydarzenie:

**Otwarcie wystawy prasy niezależnej w latach 1980-1989 pod nazwą „Wolne Słowo”.
„Otchłań wolności” – rozważania o wolnej prasie w 20 lat po wywalczeniu do niej prawa.**

Czas:

13 marca 2009 godzina 17.00

Miejsce:

Sala MANRU Centrum Kongresowego Opery Nova

Gospodarz:

Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich Oddział Pomorza i Kujaw

Opis:

Krótka uroczystość otwarcia wystawy, po której zaproszeni goście – twórcy prasy niezależnej prezentowanej na wystawie, obecnie ludzie mediów – podejmą rozważania na temat wolnej prasy dziś, wychodząc od cytatu z „Dzienników Gwiazdowych” Stanisława Lema: „*Otchłań wolności: im więcej można czynić, tym mniej się wie, co czynić należy*”. Główne wątki dyskusji będą się koncentrowały wokół trzech zagadnień:

- wolność słowa a obiektywizm gazety,
- interes gazety czy interes czytelnika,
- czy czytelnik chce gazety?

Rozmowa będzie prowadzona z aktywnym udziałem publiczności, wśród której będą między innymi przedstawiciele mediów regionalnych i przyszli dziennikarze – studenci UKW.

Dyskusja będzie studziona artystycznym występem pieśniarza Pawła Piekarczyka w repertuarze Jana Krzysztofa Kelusa – barda „Solidarności”.

Goście specjalni:

**Mirosław Chojecki, Krzysztof Czabański, Waldemar Kuczyński, Jan Lityński,
Stefan Pastuszewski, Władysław Tyrański**

Moderator dyskusji:

dziennikarz Mirosław Chojecki

Publiczność:

lokalni twórcy gazet drugiego obiegu w latach 80-tych XX wieku, redaktorzy naczelni i dziennikarze lokalnych mediów, studenci dziennikarstwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, licealiści – zwycięzcy konkursu na zrobienie gazety, spontaniczni uczestnicy z miasta, włodarze.

Pod auspicjami Komitetu Inicjatywnego

Wydarzenie:

Debata polityków „Solidarni w sierpniu – solidarni dziś?”

Czas:

16 marca 2009 godzina 17.00

Miejsce:

Sala MANRU Centrum Kongresowego Opery Nova

Gospodarz:

Telewizja Polska Oddział Bydgoszcz

Opis:

Punktem wyjścia debaty będzie **21 postulatów MKS z sierpnia 1980 roku**. Postawiony zostanie problem: „*Co było wspólnym mianownikiem i zarazem fundamentem ideowym postulatów Sierpnia - naprawa socjalizmu, czy budowanie nowej, wolnej Polski?*” i w jakim stopniu państwo sprzeniewierzyło się ówczesnym postulatom i ówczesnej umowie społecznej. Debata będzie zmierzać do wypracowania **nowych postulatów**, adekwatnych do aktualnej sytuacji w Polsce i pożądanego społecznie rozwoju Polski w kierunku państwa obywatelskiego. Nowe postulaty, w liczbie trudnej do przewidzenia, spisane w formie oficjalnego dokumentu i podpisane przez uczestników debaty, przekazane zostaną do Sejmu Rzeczpospolitej.

Debata będzie prowadzona z aktywnym udziałem publiczności, wśród której znajdą się specjalnie zaproszone bardzo konkretne osoby – naukowcy, artyści, księża, politycy.

Goście specjalni:

Ryszard Bugaj, Andrzej Celiński, Jan Olszewski, Wojciech Mojzesowicz, Antoni Mężydło Arkadiusz Rybicki, Jan Ardanowski, Sławomir Sadowski

Moderator dyskusji:

redaktor Anna Raczyńska

Publiczność – uczestnicy debaty:

Jadwiga Staniszkis,,

ponadto artyści, działacze dawnej „Solidarności” nieobecni na scenie politycznej oraz młodzi ludzie: zrzeszeni w organizacjach, studenci, licealiści

Pod auspicjami Komitetu Inicjatywnego

Wydarzenie:

Debata „Czyja władza w samorządzie?”

Uroczystość z okazji 20. rocznicy powstania Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej

Czas:

18 marca 2009 godzina 11.00

Miejsce:

Sala MANRU Centrum Kongresowego Opery Nova

Gospodarz:

Pomorsko-Kujawskie Centrum Rozwoju Demokracji Lokalnej

Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Bydgoszczy

Opis:

Debata teoretyków i praktyków samorządu terytorialnego w Polsce. Celem debaty będzie zdiagnozowanie problemu słabnącej roli władzy ustawodawczej na rzecz rosnącej w siłę władzy wykonawczej w samorządzie lokalnym i wypracowanie propozycji nowego skutecznego modelu lokalnej władzy samorządowej w oparciu o doświadczenie, wiedzę o aktualnie prowadzonych pracach legislacyjnych, stanowisko i propozycje rządu oraz przykłady rozwiązań w innych państwach Europy. Debata będzie mieć charakter dyskusji roboczej. W efekcie powstanie oficjalny dokument, który zostanie przekazany do Sejmu Rzeczypospolitej, jako oficjalne stanowisko uczestników debaty – głos w ogólnopolskiej debacie o nowym samorządzie.

Po debacie odbędzie się uroczystość jubileuszowa, podczas której między innymi wręczone zostaną wyróżnienia „Laur Samorządowca” dla szczególnie aktywnych i skutecznych przedstawicieli władzy lokalnej samorządowej z województwa kujawsko-pomorskiego.

Goście specjalni:

profesor Jerzy Regulski,, Andrzej Porawski – Związek Miast Polskich, B, Marek Wójcik sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

Moderator dyskusji:

profesor Jerzy Regulski

Publiczność:

imiennie zaproszeni przedstawiciele samorządów lokalnych z województwa kujawsko-pomorskiego – prezydenci, burmistrzowie, wójtowie oraz radni

Pod auspicjami Komitetu Inicjatywnego

Wydarzenie:

Spotkanie prof. Karola Modzelewskiego – Wielkiego Świadka Historii, historyka mediewisty z prof. David Ost – autorytetem w dziedzinie historii najnowszej.

Realizacja telewizyjna do emisji w TVP INFO

Czas:

19 marca 2009 godzina 17.00

Miejsce:

Sala MANRU Centrum Kongresowego Opery Nova

Gospodarz:

Gazeta Wyborcza w Bydgoszczy

Opis:

Karol Modzelewski w kwietniu 1981 roku uczestniczył w podpisywaniu porozumień bydgoskich, w wyniku których powstał NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych. Dlatego, podczas obchodów rocznicowych wystąpi w charakterze Wielkiego Świadka Historii. David Ost jest badaczem najnowszych dziejów świata, ale też autorem książek o przemianach w Polsce i Europie Wschodniej w latach 1980-1989. Obaj panowie są profesorami historii i ich spotkanie przebiegać będzie w formie intelektualnej dysputy na temat „*Jak się rodzą rewolucje? Jakie są symptomy nadchodzących przemian?*” w kontekście przełomu Średniowiecza i Odrodzenia oraz w kontekście polskiej historii najnowszej. Rozmowę poprowadzi dziennikarz, który będzie też aktywizował publiczność do zadawania pytań. Wśród publiczności znajdą się między innymi bydgoscy naukowcy i studenci nauk humanistycznych, licealiści i dziennikarze-publicyści.

Spotkanie zostanie zarejestrowane dla potrzeb telewizji.

Goście specjalni:

Karol Modzelewski i David Ost

Moderator dyskusji:

Redaktor Jarosław Kurski

Publiczność:

dziennikarze lokalnych mediów, pracownicy naukowcy Wydziału Humanistycznego z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, studenci historii i politologii UKW, licealiści,

Pod auspicjami Komitetu Inicjatywnego

Wydarzenie:

**Uroczysty koncert z okazji 28. rocznicy Wydarzeń Bydgoskich.
Występ artystyczny Piwnicy Pod Baranami i Ewy Lewandowskiej**

Czas:

19 marca 2009 godzina 20.00

Miejsce:

Filharmonia Pomorska

Gospodarz:

Prezydent Miasta Bydgoszczy i Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Opis:

Koncert będzie uroczystą galą rocznicową z okolicznościowymi krótkimi przemówieniami. Przesłanie do młodzieży wygłosi gość specjalny – Wielki Świadek Historii – profesor Karol Modzelewski. Wystąpi Piwnica Pod Baranami z autorskim programem i znanymi solistami oraz bydgoska wokalistka Ewa Lewandowska oraz Jacek Wójcicki. Koncert dedykowany „Ludziom Marca”

Goście specjalni:

uczestnicy Wydarzeń Bydgoskich, Karol Modzelewski, lokalni politycy, władarze miasta i województwa, goście

Prowadzący:

Katarzyna Marcysiak – dziennikarka TVB

Publiczność:

działacze „Solidarności” lat 80. XX wieku z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, samorządowcy z regionu, członkowie organizacji pozarządowych uczestniczących w obchodach rocznicowych, Bydgoszczanie